

зростання інвестиційних балансів, що тривала шість кварталів, що охоплює пандемію [1].

Зростання інвестиційного балансу кредитних спілок уповільнилося порівняно з рекордними темпами минулого року. Федеральні програми допомоги сповільнилися, скоротивши приплив акцій та дострокове погашення кредитів. Це дозволило кредитним спілкам утримувати більшу частину нових активів у вигляді залишків за кредитами, що придушувало зростання інвестицій. Дохідність довгострокових облігацій збільшилася з меншою серйозністю: 10-річні облігації зросли на 17 базисних пунктів у вересні і завершили третій квартал на рівні 1,49%, що на 25 базисних пунктів нижче за максимум цього року.

Отже, головною метою діяльності кредитних спілок є фінансовий та соціальний захист своїх членів шляхом залучення їх особистих заощаджень для взаємного кредитування, фінансової підтримки підприємницьких ініціатив та надання їм інших фінансових послуг. Кредитні спілки є звільненими від податків організаціями та ними володіють їх члени, іноді можуть мати менший прибуток, ніж традиційні банки. Саме через це вони можуть стягувати менше відсотків за кредитами та інвестувати консервативно.

Література:

1. Ojala Roman. «From Liquidity To Investments: Credit Unions Put Cash To Work / Credit Unions, URL: <https://www.creditunions.com/blogs/industry-insights/from-liquidity-to-investments-credit-unions-put-cash-to-work/#ixzz7JE05IhpI> (дата звернення: 28.01.2022).
2. Central Bank of Ireland, “Credit Union Investments”, September 2021, URL: <https://www.centralbank.ie/docs/default-source/regulation/industry-market-sectors/credit-unions/communications/reports/credit-union-investments.pdf> (дата звернення: 28.01.2022).
3. World Council of Credit Unions Statistical Report 2020, «The Global Network of Credit Unions and Financial Cooperatives», URL: https://www.woccu.org/documents/2020_Statistical_Report (дата звернення: 28.01.2022).

ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД АГРОСТРАХУВАННЯ

Д. В. КОНДРАТЕНКО, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінанси і кредит

Л. В. ШАФАРЕНКО, здобувач

Харківський національний університет будівництва та архітектури, м. Харків, Україна

Досвід зарубіжних країн може розглядатися з різних точок зору: доцільності, критичності та можливості застосування в Україні. Адже пряме застосування в Україні закордонних методів, систем, та умов агрострахування, може не дати очікуваних результатів, а іноді і негативно вплинути на інтереси сільськогосподарських виробників, які бажають убезпечити свою діяльність від ризиків. Через це досвід зарубіжних країн в питаннях страхового захисту аграрного виробництва потрібно вивчати, порівнювати кращі практики та аналізувати наслідки.

Зазначимо, що на державному рівні страховий захист проявляється у формі державної підтримки аграрного сектору в разі настання стихійного лиха або появи надзвичайних, непередбачуваних збитків [1]. Тому досліджуючи зарубіжний досвід агрострахування цікавим є питання, як держави підтримують своїх сільськогосподарських виробників при здійсненні ними страхування.

Міжнародна практика агрострахування свідчить, що лише при довгостроковій і масштабній підтримці з боку держави даний сегмент страхування розвивається і ефективно працює.

Система агрострахування широко використовується в зарубіжних країнах і має свої особливості. Досвід зі страхування ряду зарубіжних країн демонструє новий етап розвитку взаємовідносин держави і страхових компаній, який виражається в створенні структур і систем за участю страхових компаній, спрямованих на вирішення об'єктивно необхідних і соціально-значущих державних завдань. Практично в усіх країнах світу існують системи обов'язкового страхування від катастрофічних та природних ризиків, засновані на взаємодії комерційних страхових компаній і державних органів, що виражається, зокрема, у створенні спеціальних фондів катастроф або систем обов'язкового перестраховування за участю держави [2].

На основі участі держави у страхуванні аграрних ризиків на світовому ринку можна виділити три підходи: 1) масштабна участь держави (США, Канада) – американська модель; 2) мінімальне втручання держави в процес страхування ризиків ведення сільського господарства (Великобританія, Німеччина) – європейська модель; 3) солідарна відповідальність у процесі покриття страхових ризиків з боку страхових компаній і держави (Іспанія, Франція) – змішана модель [3].

Передумовою розвитку аграрного страхування є обов'язкова участь держави в організації страхування, яка може проявлятися у безпосередньому страхуванні ризиків (така форма страхування існує в Греції, на Кіпрі) та через підтримку приватного страхування (Іспанія, США, Канада). Сектори агрострахування Іспанії, США, Канади є найбільшими і найефективнішими.

Європейський Союз не має певної єдиної системи державних заходів, які вживають уряди держав, що входять до нього у разі втрати врожаю. Кожна країна має досить розгалужену систему таких заходів, але вона індивідуальна і має ряд особливостей.

Дані заходи доцільно розділити на дві групи. Перша група заходів – це так звані одноразові виплати, найчастіше у вигляді допомоги або компенсації збитку. Друга – це субсидування премій зі страхування врожаю. Незастраховані збитки від стихійних лих, таких, наприклад, як повінь, виплачуються з державних фондів. Подібні виплати робляться в країнах ЄС, якщо вони знаходяться в повній відповідності з тими правилами і тією регламентаційною базою, які існують в тій чи іншій державі.

Право на такі виплати виникає тільки після офіційного визнання урядовими органами, що стихійне або подібне лихо (включаючи спалахи захворювань, зараження шкідниками на території даного суб'єкта) сталося або має місце і обумовлюється виробничими втратами, які перевищують 30% від

середнього рівня виробництва за попередній трирічний період або від середнього показника за три роки, розрахованого на основі попереднього п'ятирічного періоду, з якого виключаються найбільший і найнижчий річні показники:

Європейський досвід показує, що страхове покриття по множинним небезпекам може пропонуватися страховою компанією фермеру тільки в тому випадку, якщо держава бере участь у механізмі страхування шляхом субсидування частини премій або шляхом участі у виплаті страхового відшкодування.

Отже, кожна країна створює свою систему страхового захисту для сільськогосподарських виробників і найкращі світові практики агрострахування можуть бути використані в нашій країні.

Література:

1. Білостоцька І. Ю., Временко Л. В. Розвиток страхового захисту в аграрному секторі / *Енергосбережение. Энергетика. Энергоаудит.* 2014. № 4. С. 63-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecee_2014_4_9 (дата звернення: 25.01.2022)
2. Шипшанова Н.О., Совщак С.С., Мельник Ю.В. Зарубіжний довід аграрного страхування та можливості його впровадження у вітчизняну страхову практику. *Гроші, фінанси і кредит.* 2018. Вип. 22. С. 872-876. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/164.pdf> (дата звернення: 25.01.2022)
3. Прокопчук О. Т., Улянич Ю. В., Бечко В. П. Особливості страхування аграрних ризиків у країнах світу. *Актуальні проблеми економіки.* 2014. № 3 (153). С. 46–53.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В КРАЇНАХ ЄС ТА В УКРАЇНІ

Н. В. КОРОВІНА, канд. екон. наук, доц.,

доц. кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Д. О. ХАТАКОВА, студентка

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна

Останнім часом вчені у сферах економічного, соціологічного та політологічного аналізу дуже часто використовують термін «соціальний капітал», щоб пояснити велику кількість явищ в суспільному житті. Якщо користуватись інституційним підходом до визначення цієї категорії, то варто звернути увагу на роботи Р. Патнема, який розкриває основні джерела його формування – мережі, норми та довіру [1, с. 66–72], та Д. Норта, який визначає соціальний капітал як елемент інституційного середовища поведінки людини [2].

Загалом під дефініцією «соціальний капітал» слід розуміти комплекс соціально-економічних взаємозв'язків, які беруть початок у фіксованій соціальній мережі на засаді існуючих норм та довіри і мають компетенції приносити дивіденди. Важливо пам'ятати і про те, що це поняття відображає